

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidskriftet@legeforeningen.no

Jungs drømmer

Carl Gustav Jung

Drømmetydninger

I utvalg og oversettelse ved Ove Steen. 219 s, ill. Oslo: Pax Forlag, 2005. Pris NOK 268
ISBN 82-530-2680-3

For psykoanalysens grunnlegger Sigmund Freud var Carl Gustav Jung selve kronprinsen, ikke minst fordi den ganske så isolerte Freud gjennom den meget velstående sveitseren så en mulighet til å løse psykoanalysen fra

å bli oppfattet som et jødisk anliggende. Etter det første møtets intellektuelle sødme i 1907 førte de en intens brevveksling med felles grandiositet og baktalelse av andre. Men i 1913 var skilsmissemøtet et faktum, og dette var dramatisk for dem begge.

Ove Steen har nå oversatt og samlet åtte tekster fra forskjellige epoker i Jungs forfatterskap. Jungs bidrag var blant annet å lede deler av den unge psykoanalytiske tradisjonen mot det religiøse, mot mystikk og det okkulte. Med sitt utvalg er denne boken med historiske tekster relevant nok for psykoanalytiske, men forlagets målgruppe er åpenbart det store markedet av psykologisk og åndelig nysgjerrige. Og de rastløse romantikerne; Jung er faktisk mannen som i sin tid etablerte begrepet «new age».

Boken, som angivelig skal handle om drømmetydning, har et par svakheter. Jeg savner en mer omfattende introduksjon som kan sette Jung inn i en idéhistorisk kontekst. Nå blir det vel mange løse biter. Det er et sprang på mer enn førti år i tekstenes tilblivelse. Hva var hans utvikling? Det er verre at tittelen ikke holder det den lover. Strengt tatt er det bare de to første av åtte bidrag som eksplisitt omhandler forståelse av og arbeid med drømmer. De øvrige gir en mer generell introduksjon til Jungs virke. Er tittelen blitt slik fordi drøm selger?

I de to tekstene om drøm møter jeg en sympatisk forfatterstemme, som – i den evinnelige sammenlikningen med Freud – er interesseskapende og inviterende. Jung gjentar stadig at man i drømmeanalysen alltid er på usikker grunn, og at man ofte skal la være å gi seg i kast med tolking i det vide

og det brede. Freud var en skråsikker gåteknækker, mens Jung var svært opptatt av at drømmen ikke er en gåte, men at den er en åpenbar og meningsfull kommunikasjon som er til for å hjelpe oss. Eksempel: Den som har urealistiske ideer om sin egen betydning, kan drømme at han flyr, men også at han faller. I slike drømmer ser Jung både drømmens hjelp til å kompensere for manglende evner – han greier faktisk å fly – men også klare advarsler mot slike grandiose fantasier – han faller. Freud ser drømmer som *maskerte* symboler for seksuelt begjær, mens Jungs drømmer er *direkte* bilder som taler et utvetydig språk for den som søker å forstå dem.

En av konfliktene mellom lærer og elev var nettopp at Freud var opptatt av drømmens *latente* innhold, av de skjulte betydninger som på arkeologisk skulle graves frem. Mens Jung var opptatt av drømmens *manifeste* innhold, det den faktisk handler om. For ham var ikke husets fasade noe som skjulte det som var innenfor. Fasaden var ikke et bedrag eller en villedende forvrengning, men noe som i seg selv fortalte mye om husets beskaffenhet.

Og der er nok mange av oss, som i dag tenker og arbeider innenfor en moderne psykoanalytisk tradisjon, som føler oss mer på bølgelengde med den manifeste versjonen. Vi søker ikke i samme grad avsløringen av hemmeligheten. Vi er mer på jakt etter et språk for å sette navn på vår egen subjektive virkelighet. Vi har erstattet Freuds arkeologiske modell med *en narrativ modell*. Det handler ikke om å finne den skjulte og sanne forklaringen der nede i dypet, men om å bidra til nye *fortellinger* om ens liv – nye og flere fortellinger som forhåpentligvis betyr mer valgfrihet og bedre liv.

Så leser jeg bokens øvrige bidrag. Og da blir interessen til skepsis. Den religiøse Jung trer nå for alvor frem. Han er ikke opptatt av at noen trosretninger er sannere enn andre, men av at det religiøse er sant. Dette kombineres med moderne individualpsykologi og psykoanalyse. En slik blanding har vist seg særlig attraktiv i forhold til deler av den aktuelle tidsånden. Selvutvikling, uforsvarelig åndelighet og modernisert okkultisme går hånd i hånd. Ved lesingen blir det klart: Carl Gustav Jung er først og fremst en senmoderne religionsstifter. Kanskje OK nok for dem som trenger slikt?

Finn Skårderud

Avdeling for helse- og sosialfag
Høgskolen i Lillehammer

Anbefales for klinikere og studenter

Inger Bak Andersen, Peter Matzen, red.

Evidensbasert medisin

215 s, tab, ill. København: Gads forlag, 2005.
Pris DKK 385
ISBN 87-12-04068-1

Det foreligger etter hvert et omfattende tilbud på bøker om hva «evidence based medicine» er, og hvordan det skal praktiseres. I denne nye, danske boken gjennomgås sentrale emner om hva kunnskapsbasert medisin er: litteratursøk, kritisk vurdering av litteratur, statistikk for

ikke-statistikere, kritisk lesing av artikler om behandling, spørsmål om diagnostikk og screening, systematiske oversikter og Cochrane-samarbeidet, handlingsprogram og kliniske retningslinjer, spørsmål om prognose og etiologi, kvalitativ forskning og implementering av evidens.

I tillegg til redaktørene Inger Bak Andersen og Peter Matzen har sju andre forfattere bidratt. Boken er strengt strukturert i 13 kapitler, og selv om det er mange forfattere, fremstår den som et enhetlig verk. Noen gjentakelser er det, men de sjeenerer ikke og bidrar heller til å styrke opplæringen av leseren. Det lett å finne det stoffet man søker, og dette er derfor et utmerket oppslagsverk.

Målgruppen er klinikere og studenter. Hensikten er å få leseren til å forstå hva kunnskapsbasert medisin går ut på, og gjennom en lang rekke praktiske eksempler og kasuistikker vises det hvordan dette angår oss alle og har gyldighet i den kliniske hverdag. Teksten er kortfattet, og selv en fullstendig gjennomlesing tar ikke mange timene. Diskusjonene er gode og lettfattelige.

Boken kan absolutt anbefales for klinikere og studenter. Den gir en god innføring i kunnskapsbasert medisin og dekker de sentrale emnene som en kliniker trenger å vite noe om. På forlagets hjemmeside får man dessuten tilgang til kompletterende stoff.

Terje Johannessen

Norsk Helseinformatikk
Trondheim